

Środa, 12 marca 2014 r.

P7_TA(2014)0235

Sprawozdanie z postępów Turcji w 2013 r.**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 12 marca 2014 r. w sprawie sprawozdania dotyczącego postępów Turcji w 2013 r. (2013/2945(RSP))**

(2017/C 378/19)

Parlament Europejski,

- uwzględniając dokument roboczy Komisji pt. „Turcja: sprawozdanie z postępów prac za rok 2013”(SWD(2013)0417),
 - uwzględniając komunikat Komisji z dnia 16 października 2013 r. pt. „Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania na lata 2012–2013” (COM(2013)0700),
 - uwzględniając swoje poprzednie rezolucje, szczególnie z dnia 10 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdania o postępach Turcji w 2009 r.⁽¹⁾, z dnia 9 marca 2011 r. w sprawie sprawozdania o postępach Turcji w 2010 r.⁽²⁾, z dnia 29 marca 2012 r. w sprawie sprawozdania o postępach Turcji w 2011 r.⁽³⁾, z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie sprawozdania o postępach Turcji w 2012 r.⁽⁴⁾ oraz z dnia 13 czerwca 2013 r. w sprawie sytuacji w Turcji⁽⁵⁾,
 - uwzględniając ramy negocjacyjne przyjęte dla Turcji w dniu 3 października 2005 r.,
 - uwzględniając decyzję Rady 2008/157/WE z dnia 18 lutego 2008 r. w sprawie zasad, priorytetów i warunków ujętych w partnerstwie dla członkostwa zawartym z Republiką Turcji⁽⁶⁾ („partnerstwo dla członkostwa”), jak również wcześniejsze decyzje Rady w sprawie partnerstwa dla członkostwa z 2001, 2003 i 2006 r.,
 - uwzględniając konkluzje Rady z dnia 14 grudnia 2010 r., 5 grudnia 2011 r., 11 grudnia 2012 r. i 25 czerwca 2013 r.,
 - uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej,
 - uwzględniając konkluzje zawarte w sprawozdaniu Komisarza Praw Człowieka Rady Europy z dnia 26 listopada 2013 r., w których podkreślone zostało nie stosowne zachowanie organów porządku publicznego podczas demonstracji w Gezi,
 - uwzględniając art. 110 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że negocjacje z Turcją w sprawie przystąpienia zostały rozpoczęte w dniu 3 października 2005 r., a także mając na uwadze, że rozpoczęcie tych negocjacji stanowi punkt wyjścia dla długotrwałego i otwartego procesu opartego na sprawiedliwych i rygorystycznych warunkach i na zobowiązaniu do przeprowadzenia reform;
- B. mając na uwadze fakt, że Turcja zobowiązała się do spełnienia kryteriów kopenhaskich, przeprowadzenia odpowiednich i skutecznych reform, podtrzymywania stosunków dobrosąsiedzkich i stopniowego dostosowania się do UE; mając na uwadze, że wysiłki te powinny być postrzegane jako okazja dla Turcji do kontynuowania procesu modernizacji;
- C. mając na uwadze, że UE powinna pozostać punktem odniesienia dla reform w Turcji;

⁽¹⁾ Dz.U. C 341 E z 16.12.2010, s. 59.⁽²⁾ Dz.U. C 199 E z 7.7.2012, s. 98.⁽³⁾ Dz.U. C 257 E z 6.9.2013, s. 38.⁽⁴⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0184.⁽⁵⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0277.⁽⁶⁾ Dz.U. L 51 z 26.2.2008, s. 4.

Środa, 12 marca 2014 r.

- D. mając na uwadze, że całkowite spełnienie kryteriów kopenhaskich i zdolność UE do przyjmowania nowych państw, zgodnie z konkluzjami z posiedzenia Rady Europejskiej w grudniu 2006 r., pozostają podstawą do przystąpienia do UE,
- E. mając na uwadze, że w swoich konkluzjach z dnia 11 grudnia 2012 r. Rada zaaprobowала nowe podejście Komisji do ram negocjacyjnych dla nowych państw kandydujących, zgodnie z którym podstawą polityki rozszerzenia jest praworządność, i potwierdziła, że w procesie negocjacyjnym kluczowe znaczenie ma rozdział 23 dotyczący sądownictwa i praw podstawowych oraz rozdział 24 dotyczący sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa, które należy omówić na początkowym etapie negocjacji, tak by określić wyraźne punkty odniesienia i zapewnić wystarczającą ilość czasu na wprowadzenie koniecznych zmian do przepisów i reformę instytucji, dzięki czemu zapewni się dobre wyniki w zakresie wdrażania tych zmian i reform;
- F. mając na uwadze fakt, że w komunikacie pt. „Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania na lata 2012–2013” Komisja stwierdziła, że z uwagi na gospodarkę, strategiczne położenie i ważną rolę w regionie Turcja jest partnerem strategicznym dla UE, jest istotnym elementem konkurencyjności Europy, a w ciągu ostatnich 12 miesięcy odnotowano w Turcji duże postępy w zakresie reform; mając na uwadze, że komisja zaapelowała o dalsze reformy i popieranie dialogu w obrębie sił politycznych w Turcji oraz szeroko pojmowanego społeczeństwa tureckiego;
- G. mając na uwadze, że już ósmy rok z rządu Turcja nie wypełniła postanowień wynikających z umowy o stowarzyszeniu WE-Turcja i z jego protokołu dodatkowego;
- H. mając na uwadze, że dla własnego dobra oraz w celu poprawy stabilności, wspierania stosunków dobrosąsiedzkich Turcja musi zwiększyć wysiłki na rzecz rozwiązania nierozstrzygniętych kwestii dwustronnych, w tym nieuregulowanych zobowiązań prawnych i sporów o granice lądowe i morskie oraz przestrzeń powietrzną z jej bezpośrednimi sąsiadami, zgodnie z postanowieniami karty ONZ i prawem międzynarodowym;
- I. mając na uwadze fakt, że Turcja może odegrać kluczową rolę w dywersyfikacji źródeł energii i szlaków przesyłowych ropy, gazu i elektryczności z krajów sąsiadujących do UE, oraz mając na uwadze stojące zarówno przed Turcją, jak i przed UE możliwości korzystania z bogatych zasobów energii odnawialnej, jakie posiada Turcja, pozwalających na stworzenie zrównoważonej gospodarki niskoemisyjnej;
- J. mając na uwadze, że zwalczanie korupcji na wszystkich szczeblach jest ważnym elementem funkcjonowania praworządności;
- K. mając na uwadze, że Turcja wciąż jest aktywnie zaangażowana w szerszym sąsiedztwie oraz jest ważnym podmiotem regionalnym;

Wiarygodne zaangażowanie oraz silne demokratyczne podwaliny kraju

1. z zadowoleniem przyjmuje sprawozdanie z postępów Turcji za rok 2013 i podziela pogląd Komisji, że Turcja jest partnerem strategicznym dla UE oraz że w ciągu ostatnich 12 miesięcy odnotowano w Turcji duże postępy w zakresie reform; podkreśla znaczenie i konieczność dalszych reform z myślą o zapewnieniu większej odpowiedzialności i przejrzystości administracji tureckiej, a także popierania dialogu w obrębie sił politycznych oraz szeroko pojmowanego społeczeństwa, zwłaszcza przez właściwe zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego i nadawanie mu uprawnień oraz pełne poszanowanie praw podstawowych i praworządności w praktyce; przypomina centralne znaczenie, jakie ma dla demokracji zasada rozdziału władz, praworządność i prawa podstawowe, i podkreśla znaczenie bezstronnego i niezależnego sądownictwa dla prawdziwie demokratycznego państwa;

2. zauważa transformacyjną moc negocjacji między Unią a Turcją i podkreśla znaczenie bliskiego dialogu i ścisłej współpracy między Unią a Turcją w procesie reform, tak aby negocjacje można było kontynuować i dostarczyć Turcji wyraźnych i wiarygodnych punktów odniesienia; podkreśla w związku z tym znaczenie wiarygodnych negocjacji, prowadzonych w dobrej wierze i opartych na obustronnym zaangażowaniu ze strony Turcji i Unii w skuteczne reformy umacniające demokratyczne podwaliny tureckiego społeczeństwa, promujących podstawowe wartości i prowadzących do pozytywnych zmian w instytucjach, prawodawstwie i mentalności społeczeństwa; w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje otwarcie negocjacji nad rozdziałem 22;

Środa, 12 marca 2014 r.

3. z zadowoleniem przyjmuje podpisanie przez UE i Turcję umowy o readmisji oraz rozpoczęcie w dniu 16 grudnia 2013 r. dialogu na temat liberalizacji systemu wizowego; podkreśla znaczenie osiągnięcia wspólnego dla Turcji i UE rozumienia znaczenia, jakie ma dla obu stron umowa o readmisji i plan działania prowadzący do liberalizacji systemu wizowego; apeluje w związku z tym do UE o udzielenie Turcji pełnego technicznego i finansowego wsparcia we wdrażaniu umowy o readmisji, a do Turcji o wprowadzenie odpowiedniej polityki mającej na celu udzielanie rzeczywistej międzynarodowej ochrony osobom ubiegającym się o azyl i zapewnienie poszanowania praw człowieka migrantów; uważa, że powołanie Dyrekcji Generalnej ds. Zarządzania Migracją i wdrażanie ustawy o cudzoziemcach i ochronie międzynarodowej to pierwszy pozytywny krok w tym kierunku; przypomina, że Turcja jest jednym z najważniejszych krajów tranzytowych dla nielegalnej migracji do UE i podkreśla znaczenie szybkiej ratyfikacji umowy o readmisji i jej rzeczywistego wdrożenia w stosunku do wszystkich państw członkowskich; apeluje do Turcji o pełne i efektywne wdrożenie obowiązujących dwustronnych umów o readmisji; podkreśla wyraźne korzyści ułatwienia dostępu do UE przedsiębiorcom, naukowcom, studentom i przedstawicielom społeczeństwa obywatelskiego i wzywa Turcję i Komisję do posunięcia się dalej w dialogu z myślą o poczynieniu znaczących postępów w liberalizacji systemu wizowego;

Spełnianie kryteriów kopenhaskich

4. wyraża głębokie zaniepokojenie niedawnymi wydarzeniami w Turcji w związku z oskarżeniami o korupcję na wysokim szczeblu; ubolewa nad odwołaniem prokuratorów i oficerów policji odpowiedzialnych za pierwotne śledztwa, ponieważ jest to sprzeczne z podstawową zasadą niezależności sądownictwa i głęboko dotyka perspektywy na wiarygodne śledztwa; ubolewa nad poważnym spadkiem zaufania między rządem, sądownictwem, policją i mediami; nalega w związku z tym, aby rząd Turcji okazał pełne przywiązanie do zasad demokratycznych i powstrzymał się przed dalszymi ingerencjami w śledztwo i ściganie korupcji;

5. przypomina rządowi Turcji o podjętym przezeń zobowiązaniu do wykorzenia korupcji, w szczególności przez wdrożenie większości zaleceń przedstawionych w sprawozdaniu z oceny z 2005 r. przez Grupę Państw przeciwko Korupcji Rady Europy (GRECO); apeluje do rządu Turcji o zagwarantowanie właściwego działania trybunału obrachunkowego zgodnie z obowiązującymi standardami międzynarodowymi oraz o zapewnienie pełnego dostępu do jego sprawozdań, również tych o siłach bezpieczeństwa, społeczeństwu i zainteresowanym instytucjom, ze szczególnym uwzględnieniem Wielkiego Zgromadzenia Narodowego Turcji; wzywa Turcję do zagwarantowania współpracy wszystkich ministerstw z trybunałem obrachunkowym; ponownie podkreśla konieczność ustanowienia policji sądowej, pracującej pod nadzorem sądownictwa;

6. wskazuje na kluczową rolę systemu kontroli i równowagi w każdym nowoczesnym państwie demokratycznym oraz na podstawową rolę, jaką Wielkie Zgromadzenie Narodowe Turcji ma do odegrania w centrum tureckiego systemu politycznego, stanowiąc ramy dla dialogu i konsensusu budowanego z udziałem wszystkich partii politycznych; jest zaniepokojony polityczną polaryzacją i brakiem gotowości ze strony rządu i opozycji do prac nad konsensem w sprawie kluczowych reform oraz opracowania nowej konstytucji; wzywa wszystkie podmioty polityczne, rząd i siły opozycyjne do współpracy na rzecz zwiększenia pluralistycznej wizji w instytucjach państwowych oraz promowania modernizacji i demokratyzacji państwa i społeczeństwa; podkreśla kluczową rolę organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz potrzebę odpowiedniego komunikowania się ze społeczeństwem na temat procesu reform; wzywa polityczną większość do aktywnego zaangażowania różnych sił politycznych oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego w proces omawiania odnośnych reform oraz do uwzględniania ich interesów i poglądów w sposób kompleksowy; podkreśla, że reforma konstytucyjna musi pozostać najwyższym priorytetem w procesie dalszej modernizacji i demokratyzacji Turcji;

7. jest zaniepokojony systematycznym profilowaniem urzędników państwowych, policji i sił bezpieczeństwa przez władze w oparciu o religię i przynależność etniczną czy polityczną;

8. podkreśla pilną potrzebę poczynienia dalszych postępów we wdrażaniu zmian konstytucyjnych z 2010 r., zwłaszcza przyjęcia przepisów w zakresie ochrony danych osobowych i wojskowego wymiaru sprawiedliwości, a także przepisów wprowadzających środki w zakresie akcji afirmacyjnej w celu wspierania równości płci; podkreśla znaczenie ścisłego wdrożenia tych zmian legislacyjnych po ich przyjęciu;

Środa, 12 marca 2014 r.

9. zaleca komitetowi pojednawczemu uzyskanie konsensusu w sprawie 60 poprawek do konstytucji, ale wyraża niepokój z powodu zawieszenia jego prac i obecnego braku postępów; jest głęboko przekonany, że należy kontynuować prace nad nową konstytucją dla Turcji, ponieważ jest ona kluczowa dla procesu reformowania tego kraju; podkreśla znaczenie osiągnięcia, w ramach procesu reformy konstytucyjnej, porozumienia dotyczącego skutecznego systemu rozdziału władz i kompleksowej definicji obywatelstwa, w celu uchwalenia w pełni demokratycznej konstytucji, która zapewni równe prawa wszystkim obywatelom Turcji; podkreśla, że jako państwo członkowskie Rady Europy Turcja mogłaby skorzystać na aktywnym dialogu z komisją wenecką dotyczącym procesu reformy konstytucyjnej; podkreśla, że proces reformy konstytucji należy przeprowadzać w przejrzysty i kompleksowy sposób, przy pełnym zaangażowaniu społeczeństwa obywatelskiego na wszystkich etapach;

10. wyraża głębokie zaniepokojenie nową ustawą w sprawie Naczelnej Rady Sędziów i Prokuratorów i podkreśla mocną centralną rolę nadaną ministrowi sprawiedliwości, co nie jest zgodne z zasadą niezależnego sądownictwa jako koniecznego warunku wstępnego pełnego funkcjonowania demokratycznego systemu kontroli i równowagi; podkreśla, że zasady rządzące wyborem, składem i funkcjonowaniem Naczelnej Rady Sędziów i Prokuratorów powinny być w pełni zgodne z europejskimi normami, i wzywa rząd Turcji do ścisłego konsultowania się z Komisją Europejską i komisją wenecką, a także do zmiany nowej ustawy w sprawie Naczelnej Rady Sędziów i Prokuratorów zgodnie z ich zaleceniami;

11. z zadowoleniem przyjmuje pakiet na rzecz demokracji, przedstawiony przez rząd w dniu 30 września 2013 r., i nawołuje rząd do jego szybkiego i pełnego wdrożenia; ponadto wzywa rząd Turcji do należytego konsultowania się z opozycją i odpowiednimi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego w ramach przygotowań do wdrożenia prawodawstwa oraz do kontynuacji działań reformatorskich na rzecz przegładu ordynacji wyborczej, co obejmuje obniżenie progu 10 %, a także odpowiedniego zaangażowania wszystkich warstw tureckiego społeczeństwa w celu wzmocnienia demokracji i lepszego odzwierciedlenia pluralizmu panującego w kraju; podkreśla pilną potrzebę opracowania kompleksowego prawodawstwa przeciw dyskryminacji oraz powołania organu ds. walki z dyskryminacją i równości; wzywa w związku z tym rząd Turcji do zagwarantowania, że prawodawstwo dotyczące przestępstw z nienawiści zapewnia ochronę wszystkim obywatelom i społecznościom, także mniejszościom oraz osobom LGBT; zachęca rząd do niezwłocznego podjęcia działań w celu wzmocnienia praw społeczności alewitów; wzywa do dalszych wysiłków na rzecz zwalczania dyskryminacji wobec mniejszości romskiej, a także zwiększania szans na rynku pracy i ograniczenia liczby osób przedwcześnie kończących naukę;

12. z zadowoleniem przyjmuje powołanie nowych instytucji, mianowicie Urzędu Rzecznika Praw Obywatelskich oraz Tureckiego Urzędu Krajowego ds. Praw Człowieka, które rozpoczęły działalność w 2013 r. i które dają obywatelom dodatkowe możliwości ubiegania się o ochronę ich podstawowych praw i wolności;

13. głęboko ubolewa nad utratą życia przez protestujących i policjantów, nadmiernym używaniem siły przez policję oraz gwałtownymi działaniami niektórych marginalnych grup; jest zdania, że protesty w parku Gezi świadczą zarówno o tym, że Turcję zamieszkuje dynamiczne społeczeństwo obywatelskie, jak i o tym, że potrzebne są w trybie pilnym dalszy ważny dialog i reformy dotyczące promowania wartości podstawowych; uważa za godne pożałowania wyraźne niepowodzenie, jakie poniosły sądy w karaniu tych wszystkich urzędników państwowych i oficerów policji, którzy są odpowiedzialni za nadmierną przemoc, śmierć i poważne obrażenia protestujących w parku Gezi, i w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje trwające dochodzenia administracyjne (wszczęte przez ministerstwo spraw wewnętrznych), śledztwa sądowe i dochodzenia prowadzone przez rzecznika praw obywatelskich w związku ze skargami odnoszącymi się do wydarzeń w parku Gezi jako nową możliwość pokazania pełnego zobowiązania się do praworządności i postawienia winnych przed wymiarem sprawiedliwości; ma nadzieję, że te dochodzenia i śledztwa zajmą się tymi sprawami w pełni i niezwłocznie; wzywa Turcję do przyjęcia odpowiednich procedur przegładu wewnętrznego oraz ustanowienia niezależnego organu nadzoru wykroczeń popełnionych przez policję; jest zdania, że wydarzenia w parku Gezi wypuklają konieczność przeprowadzenia dalekosiężnych reform w celu zagwarantowania poszanowania wolności zgromadzeń; zachęca ministerstwo spraw wewnętrznych i policję do opracowania metod bardziej powściągliwego postępowania z protestami publicznymi i zwłaszcza apeluje do nich o niepowszymywanie i nieutrudnianie pracy zespołów medycznych, prawników i innych osób zapewniających podstawowe prawa protestujących; wyraża zaniepokojenie działaniami podjętymi wobec pracowników służby zdrowia, prawników, pracowników naukowych, studentów i stowarzyszeń zawodowych w związku z ich pokojowym udziałem w wydarzeniach w parku Gezi;

14. zauważa, że bezprecedensowa fala protestów odzwierciedla również uzasadnione dążenia wielu obywateli tureckich do pogłębienia demokracji; powtarza, że w ustroju demokratycznym rządy muszą promować tolerancję i zapewniać wszystkim obywatelom wolność religii i wyznania; wzywa rząd do uszanowania różnorodności i bogactwa społeczeństwa tureckiego;

Środa, 12 marca 2014 r.

15. wyraża głębokie zaniepokojenie bardzo ograniczonym relacjonowaniem przebiegu wydarzeń w parku Gezi przez tureckie media oraz zwolnieniem z pracy dziennikarzy, którzy krytykowali reakcję rządu na te wydarzenia; przypomina, że wolność wypowiedzi i pluralizm mediów, w tym cyfrowych i społecznościowych, stanowią podstawę europejskich wartości oraz że niezależna prasa ma zasadnicze znaczenie dla demokratycznego społeczeństwa, ponieważ umożliwia obywatelom czynny udział w procesach wspólnego podejmowania decyzji w oparciu o informacje, wzmacniając tym samym demokrację; wyraża głębokie zaniepokojenie nową ustawą o internecie, która wprowadza nadmierną kontrolę państwa nad dostępem do internetu i monitorowanie go i może znacząco wpłynąć na wolność wypowiedzi, dziennikarstwo śledcze, demokratyczną kontrolę i dostęp do politycznie różnorodnych informacji za pośrednictwem internetu; podkreśla poważne zaniepokojenie wyrażone przez UE oraz Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie i apeluje do rządu Turcji o zmianę tej ustawy zgodnie z europejskimi standardami dotyczącymi wolności mediów i wolności wypowiedzi; po raz kolejny wyraża zaniepokojenie faktem, że większość mediów jest w rękach dużych koncernów i jest w nich skoncentrowana wraz z szerokim spektrum interesów biznesowych, oraz wskazuje na niepokojące powszechne zjawisko stosowania autocenzury przez właścicieli mediów i dziennikarzy; jest zaniepokojony zwolnieniem dziennikarzy ze stanowisk w mediach z powodu krytyki rządu; jest głęboko zaniepokojony praktykami karania właścicieli krytykujących mediów; wyraża zaniepokojenie skutkami akredytacji przez instytucje państwowe, dotyczącej głównie mediów opozycyjnych; wyraża głębokie zaniepokojenie szczególnie dużą liczbą dziennikarzy przetrzymywanych obecnie w areszcie tymczasowym, co podważa wolność wypowiedzi i mediów, oraz wzywa turecki wymiar sprawiedliwości do przyjrzenia się tym sprawom i do jak najszybszego ich rozwiązania; podkreśla specjalną rolę, jaką media publiczne odgrywają w umacnianiu demokracji, i apeluje do rządu Turcji o zapewnienie niezależności i trwałości publicznych służb medialnych zgodnie z normami europejskimi;

16. wyraża głębokie zaniepokojenie i niezadowolenie z powodu braku rzeczywistego dialogu i konsultacji w sprawie projektu ustawy o internecie oraz projektu ustawy o Naczelnej Radzie Sędziów i Prokuratorów oraz zauważa, że jest to postępowanie zgoła odmienne od wcześniejszych przypadków dobrej współpracy; jest głęboko zaniepokojony tym, że ustawa o internecie oraz ustawa o Naczelnej Radzie Sędziów i Prokuratorów prowadzą Turcję z drogi ku spełnieniu kryteriów kopenhaskich, oraz wzywa rząd Turcji do nawiązania prawdziwego, konstruktywnego dialogu w sprawie obu ustaw oraz przyszłego ustawodawstwa, w szczególności ustawodawstwa dotyczącego mediów i sądownictwa, oraz do uczynienia wszystkiego, co w jej mocy, by ożywić proces negocjacji i pokazać szczerze zaangażowanie na rzecz europejskiej perspektywy Turcji, w tym przez zmianę ustawy o internecie i ustawy o Naczelnej Radzie Sędziów i Prokuratorów;

17. wyraża niepokój w związku z niedawnymi oświadczeniami tureckiego premiera, iż może on podjąć działania wykraczające poza postanowienia ustawy o internecie i zakazać korzystania z serwisów Facebook i YouTube;

18. zauważa, że powołana w 2011 r. delegacja ad hoc Parlamentu ds. obserwacji procesów dziennikarzy w Turcji, o której mowa w rezolucjach Parlamentu w sprawie sprawozdań dotyczących postępów Turcji w 2011 r. i w 2012 r., przedstawiła tymczasowe sprawozdanie z działalności w 2013 r., oparte na faktycznych ustaleniach, oraz przedstawi końcowe sprawozdanie z działalności dnia 1 kwietnia 2014 r.;

19. dostrzega obawy społeczeństwa tureckiego dotyczące nadmiernie szerokiego zakresu sprawy „Ergenekon”, uchybień w zakresie rzetelnego procesu sądowego oraz zarzutów użycia niespójnych dowodów przeciwko oskarżonym, które – podobnie jak w przypadku sprawy „Sledgehammer” – podważyły publiczną akceptację wyroku; w tym kontekście podkreśla po raz kolejny, że dochodzenie w sprawie kurdyjskiej organizacji Koma Civakên Kurdistan (KCK) musi dowieść siły oraz właściwego, niezależnego, bezstronnego i przejrzystego funkcjonowania tureckich instytucji demokratycznych i sądownictwa oraz zdecydowanego i bezwarunkowego zobowiązania się do przestrzegania praw podstawowych; wzywa delegację UE w Ankarze, by bacznie obserwowała dalszy przebieg tych spraw, w tym ewentualne postępowania odwoławcze oraz warunki przetrzymywania, a także zdawała relację Komisji i Parlamentowi;

20. zwraca szczególną uwagę na procesy Füsuna Erdoğana i Pınara Seleka; jest zdania, że procesy te stanowią przykład uchybień tureckiego wymiaru sprawiedliwości, i wyraża zaniepokojenie z powodu tego, że postępowanie prowadzone przeciwko Pınarowi Seleki trwało 16 lat; nalega, aby wszelkie procesy były prowadzone w sposób przejrzysty z zachowaniem praworządności i przy zapewnieniu odpowiednich warunków;

21. wyraża zaniepokojenie pogłębiającym się podziałem kulturowym w Turcji dotyczącym tzw. „kwestii stylu życia”, który grozi rozpoczęciem ingerowania przez władze w życie prywatne obywateli, czego przykładem są niedawne oświadczenia w sprawie liczby dzieci, jaką powinny posiadać kobiety, koedukacyjnych domów studenckich oraz sprzedaży alkoholu;

Środa, 12 marca 2014 r.

22. zauważa, że wdrożenie trzeciego pakietu reform sądownictwa doprowadziło do zwolnienia wielu zatrzymanych osób, i z zadowoleniem przyjmuje czwarty pakiet reform sądownictwa jako kolejny ważny krok na drodze ku dostosowaniu tureckiego sądownictwa do norm i wartości UE; zauważa w szczególności: (i) nowe, ważne rozróżnienie między swobodą wypowiedzi, prasy i zgromadzeń a nakłanianiem do przemocy lub popełnienia aktów terrorystycznych, (ii) ograniczenie wykroczenia, jakim jest pochwalanie przestępstwa lub przestępcy, do przypadków, w których stwarza to oczywiste i nieuchronne zagrożenie dla porządku publicznego, oraz (iii) zawężenie zakresu wykroczenia, jakim jest popełnienie przestępstwa w imieniu organizacji przez osobę niebędącą jej członkiem, wyłącznie do organizacji zbrojnych;

23. przychylnie odnosi się do inicjatyw podjętych przez Naczelną Radę Sędziów i Prokuratorów wspierających przeszkolenie dużej liczby sędziów i prokuratorów w zakresie praw człowieka oraz promujących dokładną i operacyjną wykładnię orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka; zwraca uwagę na przyjęcie planu działania na rzecz zapobiegania przypadkom naruszeń europejskiej konwencji praw człowieka i wzywa rząd do zapewnienia szybkiego i skutecznego wdrożenia tego planu, aby ostatecznie znaleźć rozwiązanie wszelkich kwestii poruszonych w orzeczeniach Trybunału, w których stwierdzono, że Turcja naruszyła przepisy europejskiej konwencji praw człowieka; zachęca rząd do kontynuowania ambitnych reform wymiaru sprawiedliwości w oparciu o potrzebę poczynienia postępów w dziedzinie obrony i promowania praw podstawowych; w związku z tym podkreśla konieczność zreformowania w trybie pilnym prawa antyterrorystycznego;

24. wzywa Turcję, by zobowiązała się do walki z bezkarnością oraz doprowadziła do pomyślnego zakończenia starań o przystąpienie do Rzymskiego Statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego;

25. ponownie podkreśla wagę otwarcia na wczesnym etapie negocjacji rozdziału 23 (sądownictwo i prawa podstawowe) i rozdziału 24 (wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne) i zamknięciu ich wraz z końcem negocjacji; podkreśla, że byłoby to zgodne z nowym podejściem Komisji wobec nowych krajów kandydujących; przypomina, że otwarcie tych rozdziałów opiera się na spełnieniu warunków określonych w oficjalnych punktach odniesienia, i w związku z tym podkreśla, że przekazanie Turcji oficjalnych punktów odniesienia na czas otwarcia rozdziałów 23 i 24 zapewniłoby czytelne wskazówki dotyczące procesu reformy i ożywiłoby go, a w szczególności stanowiłoby dla procesu reformy w Turcji jasno określony filar, oparty na normach europejskich, ze szczególnym odniesieniem do sądownictwa; wzywa zatem Radę, by ponownie poczyniła starania na rzecz opracowania oficjalnych punktów odniesienia, a ostatecznie – po spełnieniu ustalonych kryteriów – na rzecz otwarcia rozdziałów 23 i 24; wzywa Turcję do jak najściślejszej współpracy w tym celu; wzywa Komisję, aby niezwłocznie wsparła dalszy dialog i współpracę z Turcją w dziedzinie sądownictwa i praw podstawowych oraz wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych w ramach pozytywnego programu;

26. wyraża uznanie dla decyzji Zgromadzenia Fundacji dotyczącej zwrócenia gruntów historycznego monasteru św. Gabriela wspólnocie syryjskiej w Turcji, zgodnie z obietnicą złożoną przez rząd w pakiecie na rzecz demokratyzacji; podkreśla znaczenie dalszego zapewniania odpowiednich ram prawnych dotyczących przywracania praw własności wszystkim wspólnotom religijnym; podkreśla znaczenie kontynuowania procesu reformy w dziedzinie wolności myśli, sumienia i wyznania przez umożliwienie wspólnotom wyznaniowym uzyskiwania osobowości prawnej, eliminowanie wszelkich ograniczeń w kształceniu, mianowaniu i sukcesji kleru, dostosowanie się do odnośnych orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i zaleceń komisji weneckiej oraz likwidację wszelkich form dyskryminacji lub barier na tle religijnym; wzywa rząd Turcji do rozpatrzenia wniosku wspólnoty alewitów o uznanie cemevi za odrębne miejsca kultu; podkreśla znaczenie usunięcia wszystkich przeszkód uniemożliwiających szybkie ponowne otwarcie seminarium na wyspie Halki oraz publiczne stosowanie eklezjastycznego tytułu patriarchy ekumenicznego; wzywa Yargıtay (Sąd Najwyższy) do zmiany swej decyzji o przekształceniu historycznego kościoła Hagia Sophia w Trabzonie w meczet i doprowadzenia do jego niezwłocznego otwarcia na nowo jako muzeum;

27. wyraża poparcie dla projektu stworzenia bazy danych dotyczącej przemocy wobec kobiet, opracowywanej obecnie przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej; wzywa do uzupełnienia istniejącego prawodawstwa dotyczącego tworzenia schronisk dla kobiet będących ofiarami przemocy domowej odpowiednimi mechanizmami dalszego monitorowania, w przypadkach gdy gminy nie stworzą takich schronisk; popiera starania czynione przez Ministerstwo ds. Rodziny i Polityki Społecznej na rzecz podniesienia kar za wymuszone wczesne małżeństwa, którym należy położyć kres, oraz zachęca Ministerstwo do kontynuacji tej drogi; apeluje o dalsze działania na rzecz położenia kresu tak zwanym zabójstwom honorowym; ponownie wyraża zaniepokojenie niskim poziomem włączenia społecznego i gospodarczego kobiet oraz uczestnictwa kobiet w aktywności zawodowej, w polityce oraz na wyższych szczeblach administracji i zachęca rząd do przyjęcia odpowiednich środków promujących aktywniejszy udział kobiet w życiu gospodarczym i politycznym Turcji; apeluje do partii politycznych o podjęcie konkretnych działań, aby wspierać wzmocnienie pozycji kobiet w zakresie ich czynnego udziału w polityce; podkreśla zasadniczą rolę, jaką odgrywają kształcenie i szkolenie zawodowe w propagowaniu społecznego i gospodarczego włączenia kobiet, oraz znaczenie uwzględniania równouprawnienia w procesie ustawodawczym i w procesie wdrażania prawa;

Środa, 12 marca 2014 r.

28. zdecydowanie popiera inicjatywę rządu na rzecz usilnego dążenia do rozwiązania kwestii kurdyjskiej na podstawie negocjacji z Partią Pracujących Kurdystanu (PKK) w celu położenia kresu działalności terrorystycznej PKK; z zadowoleniem przyjmuje wprowadzenie możliwości nauczania w języku kurdyjskim w szkołach prywatnych i zachęca rząd do wprowadzenia koniecznych reform służących wspieraniu praw społecznych, kulturalnych i gospodarczych społeczności kurdyjskiej, w tym przez nauczanie w języku kurdyjskim w szkołach publicznych, na podstawie stosownych konsultacji z właściwymi zainteresowanymi stronami oraz opozycją, przy czym powinien temu przyświecać ogólny cel, jakim jest ułatwienie rzeczywistego otwarcia się na żądania przyznania praw podstawowych wszystkim obywatelom Turcji; zwraca się do Turcji o podpisanie Europejskiej karty języków regionalnych lub mniejszościowych Rady Europy; wyraża zaniepokojenie dużą liczbą procesów wszczętych przeciwko pisarzom i dziennikarzom poruszającym kwestię kurdyjską, a także aresztowaniem wielu kurdyjskich polityków, burmistrzów i członków rad miejskich, działaczy związkowych, prawników, demonstrantów oraz obrońców praw człowieka w związku z procesem KCK; wzywa opozycję do aktywnego poparcia negocjacji i reform jako ważnego kroku, który przyniesie korzyści całemu społeczeństwu tureckiemu; wzywa władze Turcji i Komisję do nawiązania ścisłej współpracy w zakresie oceny, które programy Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA) mogłyby zostać wykorzystane do promowania trwałego rozwoju na południowym wschodzie w ramach negocjowania rozdziału 22;

29. z zadowoleniem przyjmuje oczekiwane szybkie wdrożenie oświadczenia rządu tureckiego o zamiarze ponownego otwarcia szkoły dla mniejszości greckiej na wyspie Gökçeada (Imroz), które stanowi ważny krok dla zachowania dwukulturowego charakteru tureckich wysp Gökçeada (Imroz) i Bozca (Tenedos) zgodnie z rezolucją nr 1625(2008) Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy; zauważa jednak, że należy poczynić dalsze kroki, aby rozwiązać problemy, z którymi zmagają się członkowie greckiej mniejszości, w szczególności w odniesieniu do praw własności; w tym celu, zważywszy na malejącą liczbę członków mniejszości, wzywa władze Turcji do zachęcania i wspierania rodzin należących do mniejszości, które przebywają na emigracji i pragną powrócić na wyspę;

30. jest zdania, że dialog społeczny oraz zaangażowanie partnerów społecznych mają żywotne znaczenie dla rozwoju zamożnego i pluralistycznego społeczeństwa, oraz jako sposób wspierania włączenia społecznego i gospodarczego do szeroko pojmowanego społeczeństwa; podkreśla znaczenie dalszych postępów w dziedzinie polityki społecznej i zatrudnienia, w szczególności w celu usunięcia wszelkich przeszkód utrudniających faktyczne funkcjonowanie i niezakłóconą działalność związków zawodowych, *zwłaszcza* w małych i średnich przedsiębiorstwach, opracowania krajowej strategii zatrudnienia, zaradzenia problemowi pracy nierejestrowanej, poszerzenia zakresu mechanizmów ochrony społecznej oraz zwiększenia poziomu zatrudnienia kobiet i osób niepełnosprawnych; odnotowuje wdrożenie nowego ustawodawstwa dotyczącego praw związków zawodowych zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym oraz wzywa Turcję do czynienia wszelkich starań na rzecz pełnego dostosowania ustawodawstwa do norm MOP, w szczególności prawa do strajku i do rokowań zbiorowych; podkreśla znaczenie otwarcia rozdziału 19 dotyczącego polityki społecznej i zatrudnienia;

Budowanie dobrosąsiedzkich stosunków

31. docenia stałe wysiłki Turcji i Grecji podejmowane w celu poprawy stosunków dwustronnych, w tym za pomocą spotkań dwustronnych; wyraża jednak ubolewanie, że deklaracja casus belli, wydana przez Wielkie Zgromadzenie Narodowe Turcji wobec Grecji, nie została wycofana; nalega, aby rząd turecki zaprzestał regularnego naruszania greckiej przestrzeni powietrznej i wód terytorialnych oraz przerwał przeloty tureckich samolotów wojskowych nad wyspami greckimi;

32. wzywa rząd Turcji do bezwzględnego podpisania i ratyfikowania Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza, która jest częścią wspólnotowego dorobku prawnego, oraz przypomina o całkowitej legalności wyłącznej strefy ekonomicznej Republiki Cypryjskiej; wzywa Turcję do poszanowania suwerennych praw państw członkowskich, w tym praw dotyczących poszukiwania i eksploatacji zasobów naturalnych na terytoriach lub wodach podlegających ich zwierzchnictwu;

33. ponownie wyraża silne poparcie zarówno dla zjednoczenia Cypru, na podstawie rozwiązania sprawiedliwego i trwałego dla obu społeczności, oraz przychylnie odnosi się w tym względzie do wspólnej deklaracji przywódców obu społeczności w sprawie wznowienia rozmów na temat zjednoczenia Cypru i zobowiązania się obu stron do rozwiązania opartego na dwuspółecznościowej i dwustrefowej federacji o równości politycznej, a zjednoczony Cypr, jako członek ONZ i UE, będzie miał jedną międzynarodową osobowość prawną, jedno zwierzchnictwo i jedno obywatelstwo zjednoczonego Cypru; pochwała zaangażowanie obu stron na rzecz stworzenia pozytywnej atmosfery w celu zapewnienia pomyślnego zakończenia rozmów oraz na rzecz środków budujących zaufanie służących wspieraniu procesu negocjacyjnego; zwraca się do Turcji o aktywne wsparcie negocjacji ukierunkowanych na sprawiedliwe, kompleksowe i trwałe rozwiązanie, pod egidą

Środa, 12 marca 2014 r.

sekretarza generalnego ONZ i zgodnie z odnośnymi rezolucjami Rady Bezpieczeństwa ONZ; apeluje do Turcji, by rozpoczęła wycofywanie swoich sił z Cypru i przekazała ONZ kontrolę nad zamkniętym dystryktem Famagusty zgodnie z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 550 (1984); wzywa Republikę Cypryjską do otwarcia portu w Famaguście pod nadzorem służb celnych UE, aby wspierać pozytywną atmosferę sprzyjającą skutecznemu zakończeniu trwających negocjacji w sprawie zjednoczenia i umożliwić Turkom cypryjskim bezpośredni handel w legalny sposób, który będzie możliwy do zaakceptowania przez wszystkich; przyjmuje do wiadomości propozycje rządu cypryjskiego dotyczące wyżej wymienionych kwestii;

34. z zadowoleniem przyjmuje wspólne oświadczenie burmistrza Alexisa Galanosa i burmistrza Oktaya Kayalpa z dnia 10 grudnia 2013 r., w którym wyrazili oni zdecydowane poparcie dla zjednoczonej Famagusty;

35. przychylnie odnosi się do decyzji Turcji dotyczącej przyznania Komitetowi ds. Osób Zaginionych dostępu do odgradzonej strefy wojskowej w północnej części Cypru i zachęca Turcję do umożliwienia dostępu do odnośnych archiwów i stref wojskowych w celach ekshumacyjnych; apeluje o zwrócenie szczególnej uwagi na pracę wykonaną przez Komitet ds. Osób Zaginionych;

36. podkreśla znaczenie spójnego i kompleksowego podejścia do kwestii bezpieczeństwa we wschodniej części basenu Morza Śródziemnego i apeluje do Turcji, aby umożliwiła prowadzenie dialogu politycznego między UE i NATO przez wycofanie swojego weta w sprawie współpracy na linii UE-NATO z udziałem Cypru, a jednocześnie wzywa Republikę Cypryjską do wycofania weta przeciw udziałowi Turcji w Europejskiej Agencji Obrony;

37. apeluje do Turcji i Armenii, aby przystąpiły do normalizacji swoich stosunków przez bezwarunkową ratyfikację protokołów w sprawie nawiązania stosunków dyplomatycznych, otwarcie granic i aktywną poprawę stosunków, ze szczególnym uwzględnieniem współpracy transgranicznej i integracji gospodarczej;

Zacieśnienie współpracy między UE i Turcją

38. ubolewa nad faktem, że Turcja odmówiła wypełniania wobec wszystkich państw członkowskich zobowiązań w zakresie pełnego i niedyskryminacyjnego wdrożenia protokołu dodatkowego do umowy o stowarzyszeniu WE z Turcją; przypomina, że ta odmowa ma nadal poważny wpływ na proces negocjacyjny;

39. zauważa, że Turcja pozostaje szóstym co do wielkości partnerem handlowym UE, a UE jest największym handlowym partnerem Turcji – 38 % wszystkich obrotów handlowych Turcji trafia do UE, a prawie 71 % bezpośrednich inwestycji zagranicznych w tym kraju pochodzi z UE; z zadowoleniem przyjmuje prowadzoną właśnie ocenę funkcjonowania unii celnej między UE a Turcją, której celem jest określenie jej skutków dla obu stron oraz zdefiniowanie możliwości jej usprawnienia, a także apeluje do Turcji o usunięcie ograniczeń w swobodnym przepływie towarów;

40. jest przekonany, że ze względu na strategiczną rolę Turcji jako węzła energetycznego i źródła bogatych zasobów energii odnawialnej należy rozważyć ścisłą współpracę między UE a Turcją w dziedzinie energii oraz wartość otworzenia negocjacji w sprawie rozdziału 15 dotyczącego energii w celu zapewnienia stosownych ram regulacyjnych; podkreśla następnie znaczenie zaangażowania Turcji w proces kształtowania europejskiej polityki energetycznej; podkreśla konieczność zajęcia się priorytetami dotyczącymi zmiany klimatu, energii ze źródeł odnawialnych i efektywności energetycznej oraz podkreśla w tym względzie możliwości współpracy między UE i Turcją w sprawach dotyczących energii ekologicznej; zwraca się do Komisji, aby traktowała priorytetowo finansowanie w Turcji projektów dotyczących energii ze źródeł odnawialnych, sieci energetycznej i wzajemnych powiązań; zwraca się do Turcji o pełne wdrożenie ustawodawstwa w sprawie oceny oddziaływania środowiskowego bez czynienia wyjątków dla dużych projektów;

41. odnotowuje większe zaangażowanie Turcji w Europie Południowo-Wschodniej, zwłaszcza w Bośni i Hercegowinie, i zachęca władze Turcji do dostosowania swojego stanowiska do wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa UE, do koordynowania działań dyplomatycznych z wiceprzewodniczącą/wysoką przedstawiciel oraz do dalszego zacieśniania współpracy z państwami członkowskimi;

Środa, 12 marca 2014 r.

42. z zadowoleniem przyjmuje zaangażowanie Turcji w udzielanie pomocy humanitarnej prawie milionowi uchodźców z Syrii; zwraca się do Turcji, aby bacznie monitorowała granice w celu zapobieżenia wstępowi bojowników i wwozowi broni służącej grupom, którym udowodniono udział w systematycznych przypadkach łamania praw człowieka lub brak zaangażowania w demokratyczną transformację Syrii; jest przekonany, że UE, Turcja i inne międzynarodowe zainteresowane strony powinny aktywnie poszukiwać sposobów na wypracowanie wspólnej strategicznej wizji promowania niezwłocznego rozwiązania politycznego **i demokratycznego** dla Syrii i wspierania politycznej i gospodarczej stabilności w regionie, ze szczególnym uwzględnieniem Jordanii, Libanu, Iranu i Iraku; zwraca w szczególności uwagę na trudne warunki alawickiej społeczności uchodźców z Syrii, którzy szukają schronienia na obrzeżach dużych miast, i zwraca się do Turcji, aby dopilnowała tego, by pomoc mogła faktycznie do nich trafić; podkreśla znaczenie zabezpieczenia dostępu społeczności uchodźców do edukacji i zatrudnienia i wyraża jednocześnie niepokój z powodu społeczno-gospodarczych skutków obecności społeczności uchodźców dla miast i wsi znajdujących się w pobliżu obozów dla uchodźców; zwraca się do Komisji, państw członkowskich i społeczności międzynarodowej o ścisłą współpracę z Turcją w zakresie zapewniania pomocy społeczności uchodźców;

o

o o

43. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej/wysokiej przedstawiciel, sekretarzowi generalnemu Rady Europy, przewodniczącemu Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, rządowi i parlamentowi państw członkowskich oraz rządowi i parlamentowi Republiki Turcji.